

Djelovanje mačevalačkog majstora Giuseppe Galantea u Zagrebu, označava prijelomnu točku za mačevanje u Hrvatskoj. Iako se početak športskog mačevanja u Zagrebu veže uz Talijana Augusta Piazzu (1825.-1915.), treba naglasiti da je Piazza bio austrougarski časnik koji je shodno tome njegovao staru austrijsku vojničku školu mačevanja. Početkom 20. stoljeća, u Zagrebu se počinje javljati želja za većim razvojem mačevanja i mačevalačke vještine kao športa koji ne bi bio vezan uz vojsku. Vodile su se rasprave o tome je li bolja austrijska škola mačevanja (koja se dotad nještovala u našim krajevima) ili bi bilo poželjno uvesti talijansku školu. U konačnici je, 1902. godine, na inicijativu Franje Bučara i Hrvatskog sokola, u Zagreb pozvan maestro Giuseppe Galante.

učitelj mačevanja. Godine 1900. u Veneciji je osnovao privatnu školu „*L'Academia sportiva Galante*“ u palači Bollani. Ta je akademija svojedobno bila središte venecijanskog športa, a imala je mačevalačku, boksačku i veslačku sekciju.

Galante je 1902. godine kratko vrijeme bio učitelj mačevanja u Rijeci, o čemu nema puno podataka. Poznato je da je u tom gradu upoznao zagrebačkog športaša i prijatelja mačevanja Mirka Bothea koji mu je, u ime Hrvatskog sokola, prenio poziv Franje Bučara da dođe raditi u Zagreb. Galante je prihvatio poziv i stigao u Zagreb 2. veljače 1902. godine...

Odmah po dolasku, organizirao je mačevalački tečaj u streljani građanskog streljačkog društva u Tuškancu (danas se u toj zgradi nalazi kino Tuškanac). Budući da je u mačevalačkom svijetu bio poznato ime, ubrzo je oko sebe

GIUSEPPE GALANTE - VELIKAN MAČEVANJA

Tekst: ANA POPOVČIĆ

Galante je 1902. godine kratko vrijeme bio učitelj mačevanja u Rijeci, o čemu nema puno podataka. Poznato je da je u tom gradu upoznao zagrebačkog športaša i prijatelja mačevanja Mirka Bothea koji mu je, u ime Hrvatskog sokola, prenio poziv Franje Bučara da dođe raditi u Zagreb. Galante je prihvatio poziv i stigao u Zagreb 2. veljače 1902. godine...

Galante je rođen 24. listopada 1875. u mjestu Malo di Vicenza u regiji Veneto, u građanskoj obitelji. Njegov otac, Giuseppe, bio je liječnik, a majka, Emma Paghini domaćica. Galanteov otac, koji je i sam bio odličan mačevalac, nadao se da će njegov sin izabrati zvanje liječnika i postati kirurg, no mladi Galante se vrlo rano opredijelio za mačevanje.

Učio je u Veneciji kod slavnog učitelja mačevanja Antonia de Cola, i već kao 14-godišnjak pobijedio na svom prvom turniru u Veneciji. U sljedećih deset godina nastupao je kao amater na brojnim turnirima u Italiji i inozemstvu, šireći talijansku i francusku školu mačevanja.

Poziv Franje Bučara

Nakon pobjede na turniru učitelja mačevanja u floretu, 1899. u Rijeci, prešao je u profesionalce i nastavio osvajati turnire. Za svoga života Galante se borio na 5 kontinenata i osvojio bogatu zbirku od 140 medalja. Pred kraj svoje natjecateljske karijere, u Rimu je završio glasovitu školu za mačevanje „*Scuola magistrale*“ i postao diplomirani

okupio dosta oduševljenih mačevalaca. Prvi polaznici bili su studenti i časnici, koji su se već bavili mačevanjem, a za razliku od Piazzine škole, na Galanteovom je tečaju bilo i članica. Od tečajaca treba posebno spomenuti Milana Praunspbergera, koji mu je postao prvi asistent. Galante je podučavao u Zagrebu do tada nepoznatu talijansku modernu mačevalačku školu koja je upotrebljavala mnogo laganiju sablju, za razliku od tadašnje teške, njemačke i švedske sablje. Osim toga, talijanska škola popularizirala je vježbanje u floretu, te u maču koji do tada u Hrvatskoj uopće nije bio poznat.

Prvorazredni športski događaj

Najveću promociju mačevalačkog športa, Galante je napravio svojom akademijom koja je održana 7. lipnja 1902. godine u Hrvatskom sokolu. Na toj akademiji uspio je okupiti vrsne domaće mačevalce, među kojima i Bogdana Maleca, Miroslava Štiglića i Milana Praunspbergera. Došli su i neki ponajbolji mačevalci tadašnjeg vremena u Austro-Ugarskoj: Ottokar Groh, učitelj mačevanja u

Kadetskoj školi u Karlovcu, Kastner iz Beča i Schischneck iz Bečkog Novog Mjesta. Galante je na akademiju uspio dovesti i svojeg prijatelja, glasovitog učitelja mačevanja iz Beča Giovanija Franceschinisa, kao i Milana Neralića, učitelja na vojničkoj akademiji u Bečkom Novom Mjestu. Neralić je i prvi Hrvat koji je osvojio medalju na olimpijskim igrama - 3. mjesto u sablji u konkurenciji profesionalnih učitelja mačevanja, u Parizu 1900. godine.

Nastupi Galantea, Neralića, Franceschinisa i Groha na akademiji u Zagrebu bili su prvorazredni sportski događaj, uz oduševljenje mnogobrojne publike. Nakon tog događaja nastao je veliki interes za mačevanje u Zagrebu, i ubrzo je rođena ideja o osnivanju posebnog mačevalačkog kluba.

To se i dogodilo 15. listopada 1902. kada je osnovan *Prvi hrvatski mačilački klub*. Galanteovim djelovanjem

velikim zanimanjem pratio stanje mačevalačkog sporta u našim krajevima.

Sablja u Hrvatskom športskom muzeju

Njegovi učenici Francesco Tirelli i sin Dante Galante podučavali su mačevanje u Zagrebu od 1932. do 1941., a Dante Galante i Enio Zamichielli poslije 2. svjetskog rata.

Hrvatski povjesničar športa i mačevalac Milivoj Radović, posjetio je Galantea u dva navrata u njegovom domu u Mestrama. Jednom prilikom mu je veliki učitelj poklonio sablju s kojom je podučavao za svojeg prvog boravka u Zagrebu riječima: „*Dragi prijatelju, ovoj sablji dao je oblik začetnik i veliki reformator športskog sabljanja Giuseppe Radaelli ravno prije 100 godina. Tom sabljom radio sam na osnivanju Prvog Hrvatskog mačevalačkog kluba u Zagrebu 1902.; darujem Vam je kao znak ljubavi i*

osnovana su u Hrvatskoj još dva kluba - u Velikoj Gorici i u Sisku, ali ti su se klubovi, zbog pomanjkanja trenerskog kadra, ubrzo ugasili. Osim navedenih mjesta, posjećivao je i Bjelovar, Varaždin i Karlovac. Godine 1904. napustio je Zagreb i otišao raditi u Hamburg. U Zagreb, gdje je odgojio preko 30 dobrih mačevaoca, vratio se još jednom nakratko, 1908. godine.

U Zagrebu je Galante podučavao u sva tri oružja (florete, mač, sablja), a u poduci mu je pomagala i njegova supruga Italia Tiburzzio (1875.-1960.), vješta floretašica i sabljašica. Žena-mačevalac bila je u to vrijeme u Zagrebu prava senzacija!

Inače je Giuseppe Galante, prema svjedočenju svojih suvremenika, bio osebujna i vrlo energična i zanimljiva ličnost. Do pred sam kraj svojeg života (a umro je 15. listopada 1970., neposredno prije svojeg 95. rođendana) vozio je automobil, često jahao, te svakog jutra dizao uteg. Iako, uz izuzetak nekoliko pozdrava i fraza, nikada nije naučio hrvatski (sporazumijevao se na francuskom i njemačkom), cijeloga života ostao je vezan za Zagreb i s

sjećanja na nezaboravne dane mog boravka i podučavanja u najljepšem gradu svijeta - Zagrebu. Kada sam zaželio da nakon mnogo godina ponovno čujem zveket oružja kako je zvučalo kod kazališta, prislonio sam ovaj čelik na uho; kada sam zaželio da ponovno čujem uzburkana srca mojih nekadašnjih učenika, pritisnuo sam ga na moje grudi; kada sam poželio da vidim moj lijepi Zagreb, zagledao sam se u gvozdeni branik, koji mi je kao zrcalo prikazao moju mladost i sve divne ljude u mom ljubljenom Zagrebu...“

Ta sablja danas se čuva u Hrvatskom športskom muzeju u Zagrebu, i čuva sjećanje na velikog mačevaoca i učitelja mačevanja koji je svojim boravkom značajno unaprijedio mačevanje u Hrvatskoj.

Literatura:

Ana Popovčić, *Razvoj mačevanja u Zagrebu*, diplomski rad sa Društvenog veleučilišta u Zagrebu, Odjel za izobrazbu trenera, 2009.

Milivoj Radović, *In memoriam Giuseppe Galante u: Povijest sporta*, Zagreb, ožujak 1971., godina II, br. 5, str. 454-456.

Milivoj Radović, privatne bilješke, Hrvatski športski muzej